

I.

Bevezetés: A kollégium és a kollégiumvezető feladatai

A kollégium a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 154.§ (1) bekezdés alapján meghatározott ügyszakba beosztott bírák testülete, amelynek feladatait a Bszi.155.§ (1) bekezdés tartalmazza.

Az elmúlt években az alapvető anyagi jogi (Ptk.) és az eljárásjogi (Pp.) szabályozás változása, valamint a nem várt egyéb körülmények (világjárvány és ezzel összefüggő jogi szabályozás) olyan kihívások elé állították a jogalkalmazást, amelyek miatt különösen felértékelődött a kollégiumok szerepe az esetleges szakmai támogatás szempontjából. Ez annak ellenére is elmondható, hogy a törvényszéki kollégiumok 2020. április 1-től – a Bszi. 27.§ (1) bekezdés módosítása és a beiktatott 27/A.§ folytán – nem tehetnek közzé jogértelmezési célú állásfoglalást, mindazonáltal a kollégiumok keretet és lehetőséget adnak a felmerült jogalkalmazási kérdések gyors megvitatásának.

A kollégiumvezető a Bszi. 26.§ (1) bekezdésben, 124.§ (1) bekezdésben, továbbá a Bszi. 118.§ (1) bekezdés c) pont szerinti vezetőként a Bszi. 118.§ (2)-(3) bekezdésekben rögzített vezetői feladatokat látja el.

A bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015.(IX.30.) OBH utasítás (Igazgatási Szabályzat) ennek részleteit a 28.§ (1)-(2) bekezdésekben szabályozza.

Ezzel összhangban a Zalaegerszegi Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzata (SzMSz) a 29.§ (1) bekezdésben – a Bszi. 124.§ (1) bekezdés c) pont alapján – a kollégiumvezetők hatáskörébe utalt igazgatási feladatokként határozza meg az alábbiakat:

a) a közérdekű bejelentésekkel és panaszokkal kapcsolatos eljárás rendjéről szóló 7/2018. (VII. 11.) OBH utasítás által nem kizárólag a törvényszék elnökének hatáskörébe utalt közérdekű bejelentésként és panaszként iktatott beadványok előzetes vizsgálatát, szükség esetén továbbítását és elbírálását;

b) valamennyi perképviselési ügyben a beadványok tervezeteinek elkészítését;

c) a jogszabályok és a közjogi szervezetszabályozó eszközök tervezeteinek véleményezésével összefüggő teendőket.

A pályázat benyújtására egyrészt a szakmai életutam indított, hisz több mint 30 éves bírósági szolgálati viszony és 25 éves bírói tevékenység áll mögöttem. Első- és/vagy másodfokon tárgyaltam családjogi, ezen belül vagyoni jogi ügyeket, kötelmi, dologi jogi, kártérítési, öröklési jogi, végrehajtási, munkajogi, társadalombiztosítási, munkavédelmi és eseti jelleggel közigazgatási pereket is. Másrészt 14 évet igazgatási területen is dolgoztam, hisz 2010. február 1-től 2015. szeptember 30-ig járásbírói csoportvezetőként, 2013. májustól a civilisztikai kollégium polgári szakágának vezetőjeként, 2016. október 1-től a Zalaegerszegi Törvényszék Polgári-Gazdasági- Közigazgatási- és Munkaügyi kollégiumvezetője mellett igazgatási feladatokkal megbízott bíróként szakmai és igazgatási jellegű vezetői feladatokat láttam el, majd 2017. november 1-től kollégiumvezető-helyettesként, 2018. október 18-tól kollégiumvezetőként igyekeztem segíteni a kollégáim munkáját. A kötelezettségeimet

szolgálatként fogtam és fogom fel azáltal, hogy a bíróságon dolgozó igazságügyi alkalmazottak és bírók munkájának támogatása végső soron a bírósághoz fordulók ügyeinek minél magasabb színvonalú és időszerű elbírálásához is hozzájárul.

II.

A pályamű elkészítésénél irányadó szempontok

A pályaműnek tartalmaznia kellett a kollégium működésével kapcsolatos hosszú távú terveket és azok megvalósításának ütemezését, amelyet a kollégiumvezetői tisztségre vonatkozó és ismertetett jogszabályi rendelkezések, OBH utasítás, valamint a Zalaegerszegi Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatában foglaltak figyelembevételével határoztam meg.

Mindazonáltal ehhez mellőzhetetlen volt a kollégium működési területét érintő helyzetelemzés és a várható kihívások feltárása is.

A 2018. és 2023. évi statisztikai adatokat vettem össze, mert egyrészt így látható leginkább, hogy milyen tendenciákkal kellett számolni a kollégiumvezetői tevékenységem kezdetén és milyenek a jelenlegi körülmények. Másrészt a civilisztikai ügyszak működését alapvetően meghatározó új Pp. 2018-ban lépett hatályba, amely – a korábbihoz képest más koncepcionális gondolkodást igényelve – lényegesen befolyásolta az ügyszakban dolgozók munkáját és átírta a polgári ügyek struktúráját is. Ennek következményei pedig több év távlatában tekinthetők át.

A kollégiumot érintően azokat a szempontokat emeltem ki, amelyek – több éves tapasztalatom alapján – meghatározzák az ítélkezés szakmai és igazgatási feltételeit a kollégiumvezetői kompetencia keretében.

III.

A pályamű elkészítésénél irányadó szempontok

1. Ügyforgalom

Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdés értelmében a bíróságok alapvető feladata az igazságszolgáltatási tevékenység ellátása, következésképp az ítélkezési tevékenység egyik alapvető mutatóját a statisztikai adatok áttekintése jelenti.

Az ügyforgalmi adatokon belül az ügyérkezés bírósági oldalról nem befolyásolható, hanem elsősorban a jogszabályi környezettől és a felektől függ, ám számos következtetésre adhat alapot.

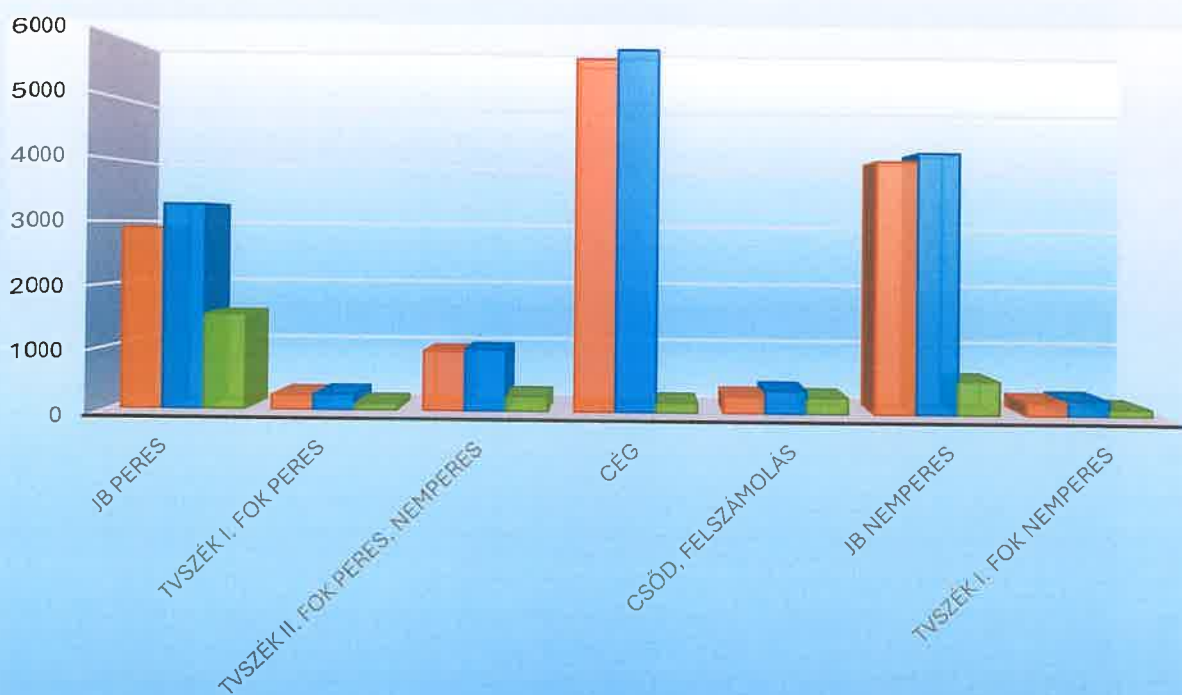
Az új Pp. hatályba lépését követő zuhanásszerű érkezés csökkenés (2018. első negyedévben az érkezések száma kb. 1/3-a volt 2017. év ugyanezen időszakának) mára némileg szelídült, de 2018. és 2023. viszonylatában alapvetően még mindig összességében csökkenő – vagy a 2023.

évet megelőző adatokhoz hasonlítva stagnáló – a Zalaegerszegi Törvényszéken. (Megjegyzem, az eljárásjogi szabályok folytán a régi Pp. hatálya alatti számú érkezés mellett realisan a jelenlegi jogszabályi határidők sem lennének maradéktalanul tarthatóak.)

A törvényszék elsőfokú peres ügyeiben azért is tapasztalható növekedés, mert a vagyoni jogi perekben egyfajta eltolódás figyelhető meg a bíróságok és a törvényszék viszonylatában a Pp. 20.§ (3) bekezdés a) szerinti 30 millió Ft összegű, a hatáskört meghatározó pertárgyérték devalválódása miatt.

A törvényszéki elsőfokú nemperes ügyek növekedése pedig az elektronikus eljárások elterjedésével áll összefüggésben, mivel azzal együtt a téves helyre megküldött beadványok is elszaporodtak (2023-ban ez a törvényszéki nemperes ügyek 65%-át tették ki).

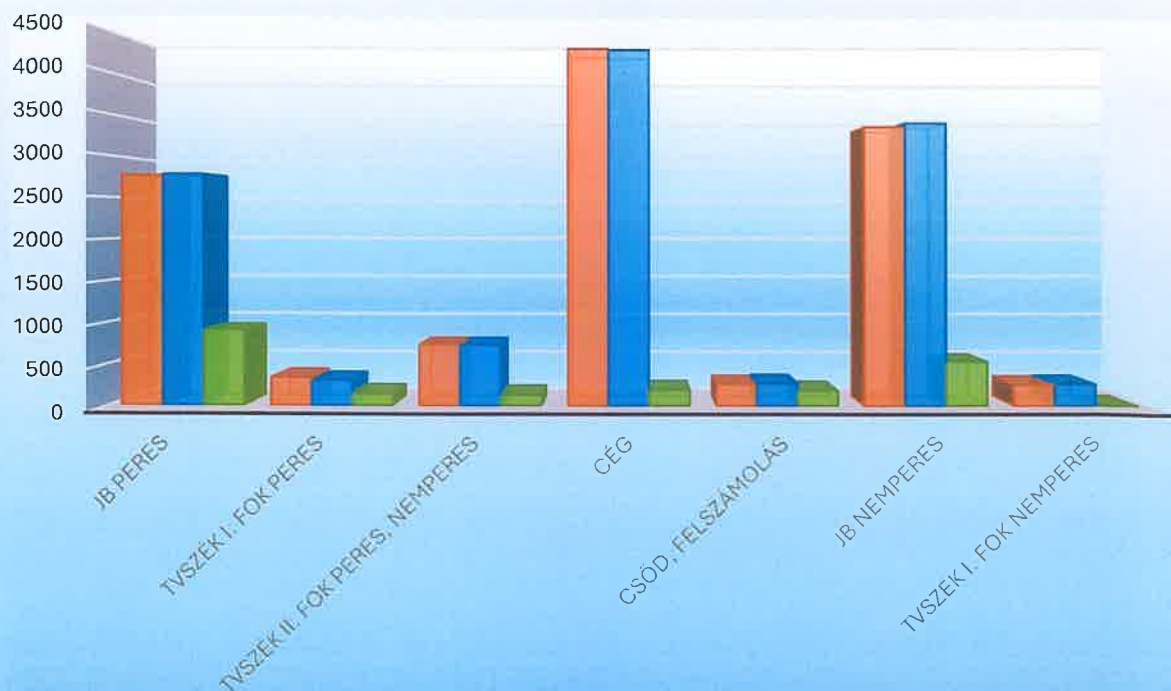
Ügyforgalmi adatok 2018.



	Jb peres	Tvszék I. fok peres	Tvszék II. fok peres, nemperes	Cég	Csőd, felszámolás	Jb nemperes	Tvszék I. fok nemperes
Érkezett	2907	236	958	5677	277	4073	218
Befejezett	3290	257	991	5828	372	4214	247
Folyamatban maradt	1528	109	245	164	264	542	113

■ Érkezett
 ■ Befejezett
 ■ Folyamatban maradt

Ügyforgalmi adatok 2023.



	Jb peres	Tvszék I. fok peres	Tvszék II. fok peres, nemperes	Cég	Csöd, felszámolás	Jb nemperes	Tvszék I. fok nemperes
Erkezett	2770	341	742	4296	263	3361	257
Befejezett	2782	305	740	4280	273	3407	263
Folyamatban maradt	912	147	133	192	185	534	2

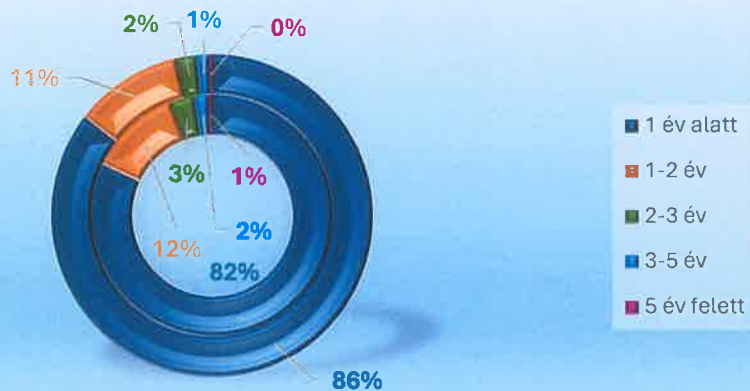
Erkezett Befejezett Folyamatban maradt

Az ítélkezési munka hatékonyságát a befejezések érkezéshez viszonyított száma (hatékonysági mutató) jelzi. A 2018. évben jellemzően még a régi Pp. hatálya alá tartozott ügyek befejezése történt, amelyek 2023-ra szinte teljesen elfogytak.

A mellékelt adatokból látható, hogy a törvényszéken a hatékonysági mutató túlnyomóan pozitív vagy ahhoz közelítő, mindazonáltal az is tapasztalható, hogy az eljárásjogi szabályok – különösen a nehéz megítélésű ügyekben (pl. törvényszék első fokon) – nehézkessé tették az eljárást, ezáltal annak befejezését is, amellet, hogy ezen ügycsoportban – a már jelzett okból – lényegesen több ügy érkezett 2023-ban 2018-hoz képest. Az ügy halála sok esetben az átszignálás és a hatályon kívül helyezés. A 2023. évben több olyan személyi változás is történt, amely ezen ügycsoportban eljáró bírók létszámát is érintette és az ügyek egy részének átszignálását indokolta, ez pedig befolyásolta a hatékonyságot: előrehozott és nem várt nyugdíjazások, beosztás változás folytán szükséges átszervezés okoztak fennakadást a szokásos ügymenetben. Ráadásul egy adott céget érintő ügyek érkezések száma jelentősen megemelkedett. Kizárások és az ügyek összefüggése miatt ezeket egy bíró intézi, aki az érkezésszám növekedés okán – az arányos munkateherre figyelemmel – egyéb ügyek elbírálásában kevesebb számban vett részt.

2. Időszérűség

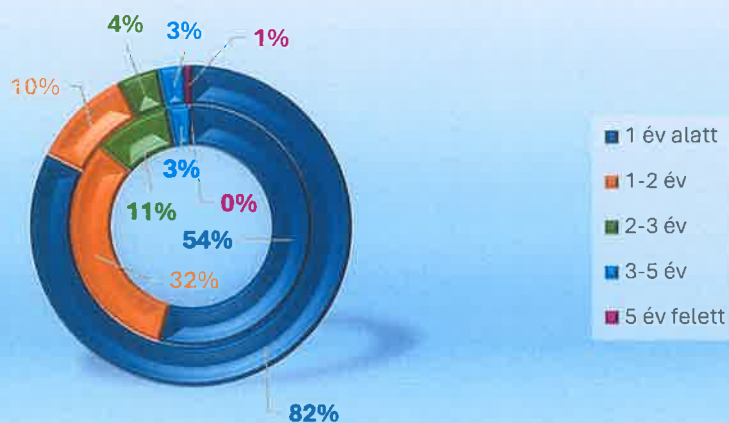
Pertartam járásbíróságok 2018. és 2023. december 31.



Belső kör: 2018. december 31-i állapot

Külső kör: 2023. december 31-i állapot

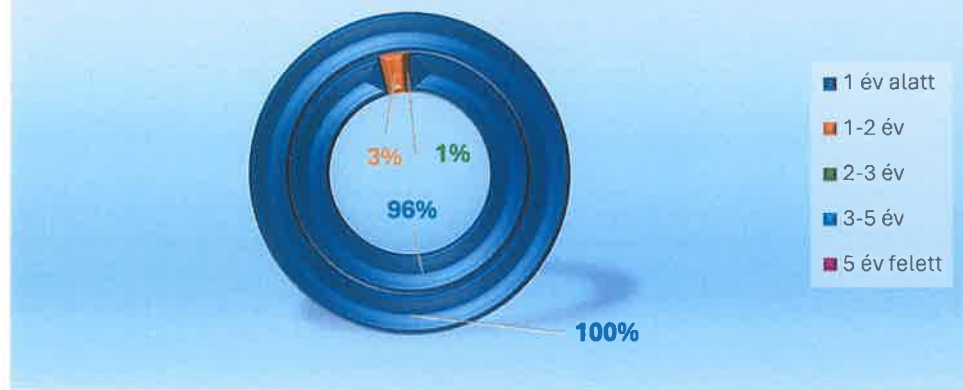
Pertartam törvényszék I. fok 2018. és 2023. december 31.



Belső kör: 2018. december 31-i állapot

Külső kör: 2023. december 31-i állapot

Pertartam törvényszék II. fok 2018. és 2023. december 31.



Belső kör: 2018. december 31-i állapot

Külső kör: 2023. december 31-i állapot

Az időszerűség – a különféle eljárási határidők betartása mellett – a pertartamban jelentkezik. Mindazonáltal az ügyek egy részének elhúzódása nem iktatható ki teljesen, mert egyes ügyek jellege (bonyolultsága) és az egyéb feltételek (pl. a szakértő helyzet) ab ovo magában hordozza ennek esélyét. Ez külföldön sincs másképp (pl. Horvátországban 10 évig tartó tulajdoni per), amely azonban semmiképp nem mentesít bennünket a törekvés alól a perek elhúzódásának csökkentésére.

A polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (Pevtv.) folytán még nagyobb súly helyeződött ezen ügyek kezelésére. Bár az ítélezésben – a Pevtv.-ben lefektetett lényegében objektív felelősség miatt sem – nem e törvénynek kell lennie a vezérelvnek, ám az időszerűség a fél szempontjából alapvető elvárás.

A fenti kimutatásokból látható, hogy mind a járásbíróóságokon, mind a törvényszéken az ügyek túlnyomórésze 1 év alatti. A 2018. és 2023. december 31-i állapotot összehasonlítva az elhúzódó ügyek kedvezőnek mondható aránya a járásbíróóságokon lényegében változatlan, törvényszéki első fokon jelentősen javult, törvényszék másodfokon pedig nincs elhúzódó ügy. A 2023. december 31-i időpontot tekintve a járásbíróóságokon összesen 3 db, a törvényszéken 1 db 5 éven túli ügy volt, ezek mindegyike bonyolult jogi megítélésű, több irányú szakértői bizonyítást igényel.

A több éven át folytatott igazgatási ellenőrzések, szakmai célvizsgálatok alapján úgy vélem, az időszerűség biztosításának két szegmense van. Egyrészt az ügyviteli és eljárási határidők megtartása, amely a rendszeres, preventív ellenőrzésekkel biztosítható. Ennek eredményeként – ad hoc eseteket kivéve – kirívó késedelem a törvényszéken nem fordult elő. (Az igazságszolgáltatási tevékenység időszerűségének előmozdítása érdekében hozott 61/2020.(XII.15.) számú törvényszéki elnöki intézkedés értelmében a kezelőiroda minden hónap 20. napján áttekinti és az elnöki irodának, valamint a kollégiumvezetőnek leadja a 30 napon túl elintézetlen ügyek listáját a törvényszéken, de az utóbbi időben ilyen ügy nem volt.)

Másrészről a szakmai támogatás különféle formái szintén hathatósan segíthetik az ítélkezési tevékenység időszerűségét.

Ezek közül kiemelem a következőket:

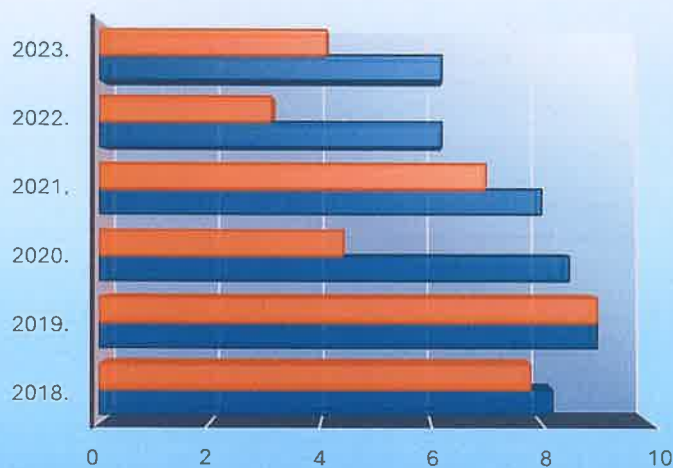
- A törvényszéken félévente vizsgálat folyik a hatályon kívül helyezések okaira (ennek rájuk vonatkozó részeit a törvényszék területén működő közjegyzők is rendszeresen megkapják). E módszert a jövőben is alkalmazandónak tartom.
- Az új Pp. a korábbiakhoz képest teljesen más felfogást követel a célszerű pervezetést illetően, ezért fontosnak ítéltam a bírók számára a pervezetési technikákra vonatkozó képzést. Örömmre szolgált, hogy ez megvalósult, a képzések roppant hasznosak voltak. Ezek legfontosabb részeiről a kollégáknak készített összefoglalót kibővítettem a közvetlenül tapasztalt és a hatékony pervezetést szolgáló körülményekkel, amelynek kapcsán támaszkodhattam a másodfokú tanácsok jelzéseire is. Az időszerűség szempontjából – úgy vélem – ennek folytatása továbbra is szükséges, és mivel a Pevtv. szerinti nemperes eljárások alapján az a tapasztalat, hogy a perfelvételi szak és a bizonyítás nem megfelelő lefolytatása eredményezi többnyire az eljárás elhúzódását, ezért e területeken indokolt célvizsgálatok tartása és az azokból leszűrt tapasztalatok megosztása a bírókkal, bírósági titkárokkal.
- A törvényszéken is támogatott a külföldi példákon nyugvó bíró melletti teammunka, amely szintén eredményesen szolgálhatja az ítélkezést, mérsékelve a bírók változatlanul sok adminisztrációs terheit, amellet, hogy a titkárokat felkészíti a bírói munkára. Tapasztalataim alapján azonban a járásbírói titkárok többérté leterheltsége mellett ennek legfeljebb a törvényszéki ügycsoportokban van realitása.
- Az ítélkezés időszerűségét alapvetően befolyásolja a szakértőikapacitás-hiány, amely sok esetben az ügyek befejezését is veszélyezteti. Az igazságügyi szakértőkről szóló XXIX. törvény (Szaktv.) 2024. július 9-i hatályú módosítása az eseti szakértők kirendelésének bővítési lehetőségéről ugyan némiképp enyhíti, de nem oldja meg a problémát, mert egy-egy szakkérdésre eseti szakértőt is nehéz találni (pl. a pszichiátriai betegek gyógykezelésével kapcsolatos nemperes eljárásokban). Mindazonáltal a helyzet kezelése elsősorban állami feladat, jogalkalmazóként legfeljebb „tűzoltás” tehető. Ennek egyik módja például, hogy a törvényszéki belső honlapon – a kollégák jelzései alapján – a civilisztikai kollégium mappájában folyamatosan frissített az egyes szakterületeken beváltan szakvéleményeket készítő szakértők névsora, ezzel is segítve a szakértői bizonyítással összefüggő bírói munkát, amely továbbra is fenntartandó.
- A törvényszéken a soron kívüli és a rövid határidővel intézendő ügyekről külön lista áll rendelkezésre, ennek folyamatos frissítését változatlanul hasznosnak és a munkát segítőnek ítélem.

3. Megalapozottság

A Zalaegerszegi Törvényszék poltergeistje sokáig a hatályon kívül helyezett ügyek magas aránya volt. Az országos adatokat figyelembe véve a polgári-gazdasági ügyszakban 2015-ben a Zalaegerszegi Törvényszék a többi törvényszékkel összehasonlítva az utolsó helyen állt, 2016-ban a 20 törvényszék közül a 16. volt az arányszámok növekvő sorrendjében. Ezért már ekkor kezdődött a hatályon kívül helyezési mutatók és okok félévenkénti vizsgálata, amely azóta is folyamatosan zajlik és ennek is köszönhetően határozottan javuló a tendencia, az országos átlagnál – a törvényszéki elsőfokú ügyekben a 2018. és a 2020. évet kivéve – minden évben jobb volt. A járásbírószágok viszonylatában a törvényszék 2018-ban a 9., 2023-ban a 4., míg a törvényszéki elsőfokú ügyekben 2018-ban 18., 2023-ban 7. volt a törvényszékek rangsorában.

Az új Pp. törekvése volt a hatályon kívül helyezés, ezáltal a pertartam csökkentése is. Ezért a jogi szabályozás is nyilvánvalóan közrehatott a hatályon kívül helyezés kedvező alakulásában, ám ezek a feltételek valamennyi törvényszék tekintetében azonosak, és a Zalaegerszegi Törvényszéknek hozzájuk viszonyítva is sikerült kedvezőbben pozícionálnia magát. Mindezek okán a hatályon kívül helyezések további folyamatos figyelemmel kísérése indokolt.

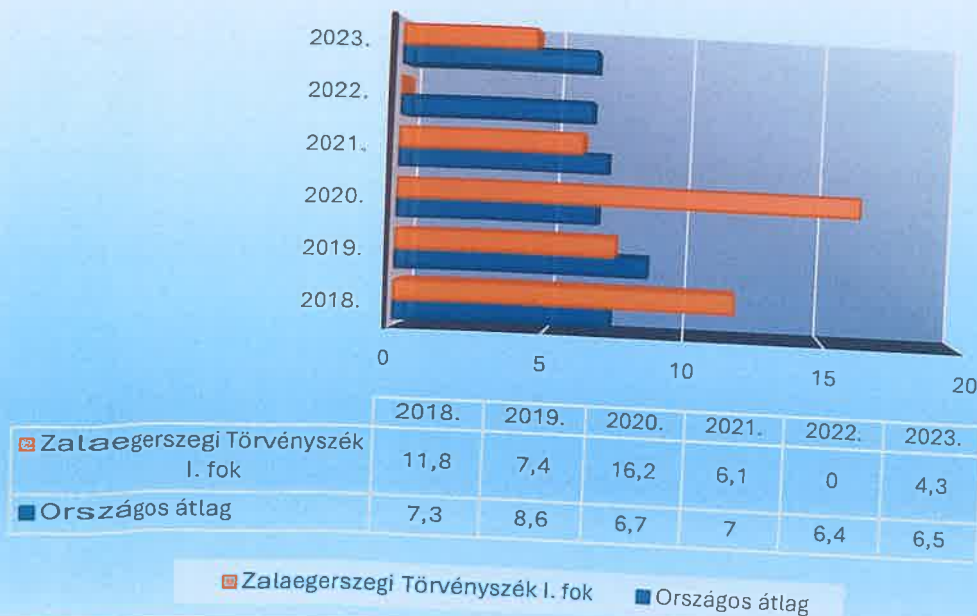
Hatályon kívül helyezés a peres ügyekben a járásbírószágokon



	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Zalaegerszegi Törvényszék (járásbírószágok)	7,8	9	4,4	7	3,1	4,1
Országos átlag	8,2	9	8,5	8	6,2	6,2

Zalaegerszegi Törvényszék (járásbírószágok) Országos átlag

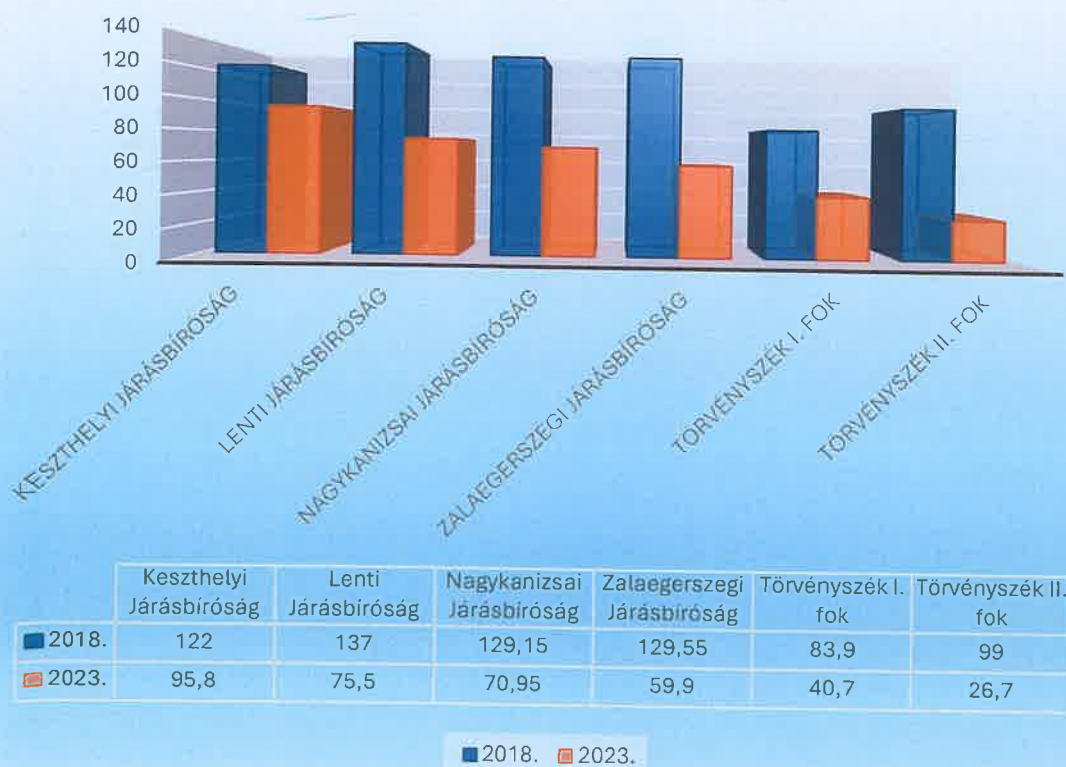
Hatályon kívül helyezés a peres ügyekben a törvényszék első fokán



4. Munkaterhe

Az alábbi grafikonból látható, hogy 2018-hoz képest a bírók munkaterhe statisztikailag csökkent, amely a kevesebb ügyérkezésre vezethető vissza. Mindazonáltal az érdemi munkában ez nem feltétlenül érezhető, mivel általános tapasztalat, hogy az ügyek elnehezültek, összetettebbek (ráadásul az eljárási szabályokkal sokkal több probléma merült fel, mint pl. a járulékos elem is társul az ítélezési munkához, amely odafigyelést igényel (pl. adatvédelmi rendelkezések stb.)). Egyre több a soron kívüli vagy rövid határidővel intézendő eljárási cselekmény vagy ügytípus is, ezek száma olyan mértékű, hogy lassan már egymással kb. 41%-a volt olyan ügy, amelyben potenciálisan érintett kiskorú gyermek, ezáltal speciális rövid eljárási határidők irányadóak. Ez a jelenlegi létszámmal tartható, de több ügygel vagy kevesebb létszámmal már gondot okozna.

Statisztikailag egy tanácsra eső folyamatban maradt ügyek



A létszámgazdálkodás elsősorban igazgatási feladat, a kollégiumot a polgári peres és nemperes ügyek időszerű intézésének szervezése (ügyelosztás) terén érinti, amelynek során nem statisztikailag képzett számokkal, hanem fizikailag valós munkatársakkal kell számolni. A korábban kifejtettek szerint a Zalaegerszegi Törvényszék civilisztikai ügyszakának időszerűségi mutatói kiegyensúlyozottan kedvezőek, amely köszönhető a megfelelő létszámnak is.

A bírói és titkári munkateher alakulása havi rendszerességgel, részletes statisztikai adatokkal folyamatosan figyelemmel kísért. Ennek alapján azonnal meg lehet tenni a szükséges intézkedéseket a munkateher kiegyenlítése érdekében, szükség szerint kirendelésekkel vagy azok visszavonásával, ügyelosztási rendek módosításával, az általános szignálási szabályoktól való eltéréssel az ügyelosztási rendnek megfelelően. Mindezek során mindig azt az elvet képviseltem, hogy a szükséges létszámot az alacsonyabb munkateherrel működő területről kell átcsoportosítani, a munkateher pedig nem ítéhető meg pusztán a számok alapján, hanem a mögöttes tartalom is vizsgálendő.

A fentiek tükrében elmondható, hogy a járásbíróságok megfelelő bírói és titkári létszámmal működnek, tekintetbe véve azt is, hogy az idei évben a Zalaegerszegi Járásbírósról – sikeres pályázat folytán – 2 bíró került a törvényszékre, így a helyük pályázatokkal való betöltésére a közeljövőben kerülhet sor.

A törvényszéki első- és másodfokú ügyszakot az elmúlt évben és a következő években is várható nyugdíjazások folytán bekövetkezett/bekövetkező létszámváltozások érintették/érintik. A törvényszéki elsőfokú ügyek számának növekedése, ezen ügyek általános nehézsége okán a távozó kollégáink pótlása – az időszerűség biztosítása érdekében – feltétlenül indokolt volt és lesz. Az átmeneti időszakokat pedig szükség esetén kirendelésekkel lehetett megoldani.

A BIIR adatai alapján a másodfokú ügyekben a 2023-ban érkezett ügyek 30%-a volt soron kívüli, így – az esetleges kizárások okán is – a 2 tanács fenntartása az időszerű ítélkezés érdekében mindenképp indokolt (másodfokon nincs is elhúzódó ügy a törvényszéken).

Az első- és másodfokú ügyekben a teammunkához jelenleg 1 fő titkár és 1 fő (most betanuló) ügyintéző áll rendelkezésre, 2 titkár tartósan távol van (egyikük a járásbíróságra volt kirendelve). Az elmúlt években – nyugdíjazás és egyéb okból – 2 ügyintéző távozott, így megfelelő pótlásuk megoldandó.

A törvényszéki csoportvezető irányításával működő cég-, civil szervezeti, csőd- és felszámolási csoport vegyes referárával működik, a csoporthoz tartozó említett ügyeken felül tárgyalják a Cstv. és a Ctv. által szabályozott pereket, a Ptk. harmadik könyv első rész, harmadik-ötödik rész által szabályozottak tárgykörébe tartozó pereket, a felszámolókkal szembeni kártérítési pereket, valamint a Pp. 20.§ (3) ad)-af) pontjai szerinti pereket. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján ebben a körben zömében a gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének felelősségével összefüggő, a Cstv.33/A.§ (1) és (11) bekezdés szerinti perek érkeztek. A csoport megfelelő bírói, titkári és ügyintézői létszámmal működik (ezáltal a teammunka is biztosított), ezt az időszerűség is tükrözi. A következő évben 1 bíró nyugdíjazás folytán fog távozni, a törvényszékre kiírt és nemrég lezajlott pályázattal a pótlás lényegében megtörtént.

Megítélésem szerint hosszú távon a bírósági szervezet egészét az utánpótlás kérdése kihívások elé fogja állítani, ennek jelei a fogalmazói versenyvizsgára jelentkezők számában már mutatkoznak. A Zalaegerszegi Törvényszék egészen is mindössze 2 fogalmazó dolgozik.

5. Hatékonyság

Bármilyen tevékenység – beleértve az ítélkezést és az igazgatást is – hatékonysága a befektetett munka mennyisége és annak hozadéka viszonyában mérhető. A hatékonyság növeléséhez a jogszabályi keretek közötti megoldási módok és megfelelő technikai eszközök alkalmazása járulhatnak hozzá. A mesterséges intelligencia (MI) különféle alkalmazásaival egyre több területen találkozhatunk ügyintézés során, ezért – bár lehet berzenkedni – elkerülhetetlen lesz ennek a bíróságok működésében való megjelenése is (külföldi példák alapján is), amelynek kétségkívül lehetnek pozitív és negatív hozadécai egyaránt, a pozitívumok kihasználása pedig a hatékonyságot segítheti elő. Mindemellett szerencsére az emberi tényező nem váltható ki az ítélkezésben. Az ipari forradalomhoz mérhető informatikai fejlődések alól a bíróságok sem igen vonhatják ki magukat, ebbe az irányba mutat az általános elektronizálás is [lásd e-Codex és ezzel összhangban a 2024. szeptember 1. napján hatályba lépő, az elektronikus ügyintézés és

a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvényt (E-ügyintézési tv.) felváltó, a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (Dáptv.) és az E-ingatlan-nyilvántartás]. Az elkövetkező évek feladata lesz a mindezekkel kapcsolatos kihívások megoldása.

A polgári ügyszakban eddig is szorgalmaztam és elősegítettem az innovatív technikák alkalmazását (lásd a 8. pontban írtakat is). Előzetesen kipróbálva a munkát hatékonyabbá tevő lehetséges módszereket, azokkal a jövőben is szeretném támogatni a kollégák munkáját, amelyet megkönnyít, hogy a polgári ügyszakban általában mindenki fogékony és befogadó az új technikák alkalmazására (pl. SharePoint stb.).

A fordítási költségek megtakarítására és a fordítás gyorsítására a Microsoft fordítóján túl pl. a DeepL-t is hathatós segítségképpen ajánlottam a kollégák figyelmébe (pl. idegennyelvű idézésekre) az adatvédelmi szempontok figyelembevételével.

Úgy vélem, egy bírói munkát támogató MI létrehozása a jövőben segítséget jelentene a bírói/titkári munkában pl. az irányadó jogesetek összegyűjtésében, rendszerezésében is.

Társadalmi hatásaiban a mesterséges intelligencia elterjedésével egyidejűleg felszabaduló munkaerővel kapcsolatos félelmek általában a legnagyobbak, ám – úgy vélem – ez ugyanakkor lehetőséget ad a strukturális átgondolásra a bírósági szervezeten belül is (az igazságügyi alkalmazottaknál tapasztalható elvándorlásra is figyelemmel) pl. a jegyzőkönyvvezetés vagy a bírók adminisztrációs tehermentesítése kapcsán. A polgári eljárásban ítélezők – a büntetőeljárással ellentétben – évtizedekig úgy szocializálódtak, hogy a tárgyalások/meghallgatások során jegyzőkönyvvezetőt nem alkalmaztak, mert azt jogszabály kötelezően nem írta elő és erre nem voltak adottak általában a személyi feltételek sem. (Megjegyzendő, hogy a polgári eljárás jelenlegi rendszerében a bíró quasi triumvirként vesz részt, bíró, jegyzőkönyvvezető és – az anyagi pervezetés, valamint a különféle tájékoztatási kötelezettségek folytán – részben a fél ügyvédje is.) A bíróra háruló jegyzőkönyvvezetés nem jelent hatékony tárgyalási nap kihasználtságot, hiszen az elhangzottak ismételt, de már rövidített lediktálása akár másfélszeresére növelheti a tárgyalás időtartamát és többletmunkát ró a bíróra is. Ez az idővesztés különösen sok lehet például több tanú meghallgatásával járó tárgyalás esetén (pl. vagyonközösségi, szavatossági, tulajdoni perekben). Ráadásul a Pp. – a büntető tárgyalásokhoz hasonlóan – már lehetővé teszi a több napos tárgyalások tartását is, amely egyébiránt hatékonyra teszi a bizonyítási eljárást. (Történelmi érdekesképp említendő, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. törvénycikk 243.§ a törvényszék előtt eljárásban mindig, a járásbíróság előtt pedig lehetőséghez képest – tollvivőként és tollvezetőként aposztrofálva – jegyzőkönyvvezető alkalmazását írta elő.)

Az új Pp. az ügyek kezelése kapcsán is más szemléletet kíván elsősorban a perfelvételi szakban: a célirányos és hatékony anyagi pervezetés az egyes tárgyalások közt is naprakész felkészülést igényelne az egyes ügyekben, mindazonáltal első fokon – és főként a nehéz ügyekben (pl. bonyolult szavatossági, vagyonközösségi vagy egyéb elszámolási ügyek stb.) – még a jelenlegi ügyérkezésszám mellett is, a heti két tárgyalási nappal (az írásba foglalási és adminisztratív kötelezettségek mellett) nehezen kivitelezhető minden egyes ügyet tárgyaláskészen tartani. Részben emiatt, de részben a Pp. egyéb rendelkezési miatt az is tendenciaként figyelhető meg, hogy egy tárgyalási napra kevesebb ügy tűzhető reálisan, mint a régi Pp. hatálya alá tartozott ügyek esetében.

6. A jogegység biztosítása

A gyorsan változó és sokszor hiányos vagy nehezen értelmezhető jogszabályi környezetben, a korlátozott precedensrendszerben a korábbiakhoz képest még nagyobb kihívást jelent a jogegység megteremtése, amely a bíróságok minden szintjén komoly feladat. Amint erre a bevezetőben is utaltam, a törvényszéki kollégiumok 2020. április 1-től – a Bszi. 27.§ (1) bekezdés módosítása és a beiktatott 27/A.§ folytán – nem tehetnek közzé jogértelmezési célú állásfoglalást, így ezen a szinten egyéb közvetett eszközök vehetők igénybe.

A Zalaegerszegi Törvényszék regionálisan a Pécsi Ítéltábla területén működik, a táblával és annak területén valamennyi törvényszékkal roppant kooperatív a kapcsolat, kölcsönösen látogatottak egymás kollégiumi ülései és rendszeres a felmerült jogalkalmazási kérdések formális és informális megvitatása, egymás szakmai anyagainak megismerése. Ennek köszönhetően több, országosan problémát okozó kérdésben egységes a gyakorlat a régió területén. Ez a fajta együttműködés a jövőben is fenntartandó.

A különféle jogalkalmazási problémák felkutatása, megvitatása többszintű és rendszerszerű a törvényszéken:

A kollégák és bírósági vezetők hozzám közvetlenül érkező megtisztelő megkeresésén túl – megítélésem alapján – eredményesnek bizonyultak az egyes járásbíróságokon az utóbbi években időszakosan tartott szakmai megbeszélések is, különösen ott, ahol helyben nincs a polgári ügyszakban dolgozó szakmai vagy igazgatási vezető. Az itt felmerült és vitás kérdéseket ezután be lehetett csatornázni tanácselnöki értekezletekre, szakági ülésekre, onnan pedig szükség esetén a kollégiumi ülésekre, esetlegesen táblai kollégiumi ülésekre. Hasonló célt szolgáltak a Zalaegerszegi Járásbíróságon, valamint a cég-, civil szervezeti, csőd- és felszámolási csoportban zajlott csoportértekezletek is.

Az ún. szakági-rendszert elődöm, a már nyugdíjba vonult kollégiumvezető kollégánk alakította ki, amelynek az volt a lényege, hogy speciális jogterületre tartozó kérdéseket (polgári, gazdasági, munkajogi és közigazgatási szakág) az ezen szakágakban eljáró kollégiumi tagok tárgyalták meg, időt kímélve meg egyrészt azoknak, akiknek ez a munkakörén kívül esett, másrészt biztosítva a szakmaiságot. Miután a szakági rendszer hasznosnak bizonyult, azt fenntartva tovább specializálódott az egyes ügytípusokra: pl. végrehajtási nemperes eljárásokban vagy családjogi ügyekben felmerült kérdéseket az ilyen ügyekben eljáró kollégiumi tagok vitatták meg és nem egyértelmű értelmezés esetén azt a kollégium egésze is megtárgyalta. E megoldást mindenképp eredményesnek és a jövőben is fenntartandónak tartom.

Rendkívül hasznos a másodfokú tanácsok vagy elsőfokú bírók rendszeres jelzése bármilyen általános vagy egyéni jogalkalmazási problémát, esetleg valamilyen szempontból érdekes döntéseket érintően, így ezekre feltétlenül építeni kell a jövőben is.

Mindezekhez illeszkedik a helytelen jogalkalmazási vagy ügyviteli gyakorlatról az érintettek figyelmének felhívása, ad hoc szakmai megbeszélés tartása, egy adott probléma kapcsán, eseti jellegű segítségnyújtás a bírónak, bírósági titkároknak, ügyviteli dolgozóknak szakmai, ügyviteli, technikai kérdésekben, továbbá azonos jogkérdésben hozott esetleges eltérő jogerős döntések tanácselnöki értekezleten való megvitatása.

Úgy vélem, e többirányú becsatornázás lehetőséget ad a minél szélesebb körű problémafeltárára és arra egységes válasz megadására. Ehhez természetesen elengedhetetlen a kollégák proaktív hozzáállása is, amely a törvényszéken pozitív.

Szintén a jogegységet mozdítják elő a rendszeres és ad hoc célvizsgálatok (pl. hatályon kívül helyezés, a határozatok alaki és tartalmi kellékeire vonatkozó vizsgálat) és azok eredményeinek megismertetése. A tapasztalatokból leszűrhetően az új Pp. által bevezetett anyagi pervezetés a régi Pp. 3.§ (3) bekezdésben írt tájékoztatási kötelezettséghez képest is több problémát okoz, amely – a Pevtv. szerinti nemperes eljárások alapján – a perfelvételi szakkal (megjegyzem, külön tanulmányt érdemelnének a Pp. ezzel kapcsolatos rendelkezései) és a bizonyítás lefolytatásával összefüggésben jelentkezik (lásd az 1. pontban írtakat is). Az elmúlt évek nagyobb részt az eljárásjogi szabályok abszolválásával, értelmezésével teltek mindenhol, erről szólt a képzések nagyobb része is, de az imént kifejtettek okán, időszerű lesz az anyagi jogi kérdésekkel való hangsúlyosabb foglalkozás is.

Az OBH 2018. júniusban célvizsgálatot végzett a bírók által bejelentett kizárási ügyekben. Ebből megállapíthatóan a Zalaegerszegi Törvényszék illetékességi területén a peres ügyérkezéshez viszonyítottan volt a legmagasabb a bírók általi elfogultsági bejelentések aránya. Azóta évente vizsgált a bírók kizárási kérelmeinek száma és okai, amelyek öröndetes módon csökkentek, a problémás okok pedig – figyelemfelhívásokkal – a jövőre nézve is kiszűrhetőek.

A különféle szakmai segédanyagok megosztásán túl mindig fontosnak tartottam az aktuális jogszabályváltozásokról való tájékoztatást, a korlátozott precedensrendszer okán pedig a megjelent eseti döntések, a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa által hozott határozatok rendszeres figyelemmel kísérését, azokra történő figyelemfelhívásokat. Nagy segítséget jelentenek számunkra az OBH jogszabály-tájékoztatói és összefoglalói is.

A fentiekkel összefüggésben kiemelendő, hogy a bírók számára nagy érvágást jelentett a korábbi kúriai adatbázishoz való hozzáférhetőség megszűnése, mivel a Pp. 346.§ (5) bekezdés által 2020. április 1-től bevezetett ún. korlátozott precedensrendszer folytán még égetőbb szükség van a kúriai határozatok, ezáltal a legfelsőbb bírósági gyakorlat ismeretére az egyes jogterületeken. Mindannyian reméljük, hogy a BHGy fejlesztésének eredményeként a keresési feltételek javulni fognak, megjegyezve, hogy a BHGy csak 2007. január 1-jétől biztosít rálátást a felsőbb bírósági gyakorlatra, a korábbiakra nem. A kollégáknak a Jogtárban való keresést ajánlottam, mert úgy látom, hogy jelenleg még ott a legkönnyebben szűrhetőek a keresési feltételek, de még mindig hiányzik a kúriai adatbázisban megszokott, az elvi összefoglalót is megjelenítő keresési eredmény. Talán e téren is lenne lehetőség az MI hasznosítására.

A jogalkalmazást támogatva a Jogtárban a különféle jogszabályhelyekhez, törvényszéki belső használatra fűzött „Jegyzet” formájában vezettük fel a kollégium-helyettessel a törvényszéki és az ítéletáblai kollégiumnak az adott rendelkezés kapcsán felmerült kérdésben megfogalmazott álláspontját, így azokat nem kell külön keresni.

Bár volt meghirdetett lehetőség a járásbírók részére törvényszéki másodfokú kirendelés vállalására tapasztalatszerzés végett, amely végül személyi és egyéb körülmények okán nem valósult meg, de a jövőben is hasznos lehet ennek teret biztosítani.

Megítélésem szerint a fent részletezettek a jövőben is hozzájárulhatnak a jogegység előmozdítására.

7. Ügyvitel

A polgári eljárások elektronizálásának gyakorlata az évek során kiforrott. A törvényszéken Iratkezelési Koordinációs Testület működik, amelynek feladata kezdetben az elektronikus iratkezelés szabályai változásainak, a szakszerűség nyomon követése, az egységes jogalkalmazás előmozdítása, a helyi tudásmegosztás, valamint a felmerülő problémák kezelése, intézkedési javaslatok megtétele, amely mára kiterjed az iratkezelés egészére is. E testület munkájában én is részt vettem és a testület tevékenységét a jövőre nézve is fenntartandónak gondolom, mert hatékonyan hozzájárult a felvetődött kérdések megoldásához. A helyi szinten nem orvosolható eseteket pedig az OBH felé jelezni tudtam (pl. a házassági perekben kiállítandó ún. V-lap elektronikus megküldésének lehetősége).

A törvényszéken az iratkezelés részletszabályairól szóló 8/2021.(IV.1.) számú szabályzat tartalmazza az elektronikus iratkezelés törvényszéki szabályozást igénylő részletszabályait, beleértve a BIIR, az ÍTR és az anonimizálás egyes munkafolyamatait is. Az előbbiekben említett testület ülésein és másutt felmerült, valamint a közvetlenül észlelték jelzésével a továbbiakban is elősegítendő az egységes iratkezelés.

A közeljövő kihívása az elektronikus ügyintézésben az E-ügyintézési tv. helyébe lépő Dáp.tv.-nek és az ahhoz kapcsolódó jogszabályoknak, valamint az E-ingatlannyilvántartásnak való megfelelés, a távolabbi jövőt illetően pedig a BIIR és az ÍTR jelenleg párhuzamosan futó” világegyetemét” – tudomásom szerint – felváltó komplett rendszer kezelése lesz. Ennek során hasznos lenne az ügyiratokhoz kapcsolódó elektronikus tartalomjegyzék generálása is, mert megkönnyítené és átláthatóbbá tenné a munkát.

8. A kollégium működése

A kollégium létszáma 21 fő, amelyből 17 fő törvényszéki, 4 fő járásbíróági bíró. Az utóbbi időben több személyi változás (nyugdíjazás, kollégiumi tagság lejárt, sikeres törvényszéki pályázatok) is érintette a kollégium összetételét (várható pályázat folytán pedig még érintheti is), miáltal a járásbíróági bírók létszáma lecsökkent, ezért jövőbeni feladat – a Bszi.154.§ (5) bekezdésnek megfelelően – szakmailag rátermett új kollégiumi tag(ok) választása.

A kollégium hatékony működtetésében kollégiumvezető-helyettesként is szorgalmaztam az innovatív technikák alkalmazását, mert meggyőződésem, hogy minden módszer jó, ami könnyebbé és gyorsabbá teszi a munkát. A kollégium Működési Szabályzatának módosítása még a Covid-járvány előtt is lehetővé tette a videókonferencia alkalmazását, amely főleg a székhelytől eltérő bíróságon dolgozó kollégiumi tagokat kímélte meg az utazással járó idővesztéstől. Ennek technikája akkoriban még akadozott, ám a világjárvány pozitív hozadékaként kifarrott és ma már lényegében hibrid rendszerben zajlanak a kollégiumi ülések, szélesebb körben lehetőséget adva a nem kollégiumi tagok és más törvényszékek, esetleg az ítélőtábla vagy Kúria képviselőinek bekapcsolódására is. Tisztában vagyok azzal, hogy sokan idegenkednek ennek használatától, de praktikuma kétségbe vonhatatlan, mert költség és idő megtakarítását eredményezi.

Szintén a technika tette lehetővé a Bszi.155.§ által a kollégiumra rótt, gyakran rövid határidőben lebonyolítandó véleménynyilvánító szavazások (pl. ügyelosztási rendek módosítása), ezen belül pedig titkos szavazások egyszerű és gyors lefolytatását is. A Skype-ot – tudomásom szerint – felváltó Teams is alkalmas mindezekre, az erre vonatkozó teszteket elvégeztem.

Mivel a Magyar Közlönyben megjelenő jogszabályokról vagy jogszabály-módosításokról szinte azonnal tájékoztatom az érintetteket, az átfogóbb módosításokra (pl. a Ptk.-t érintően) az MI segítségével készített összefoglalókkal hívtam fel a kollégák figyelmét és úgy vélem, ez a jövőben még szélesebb körben is kiaknázható lesz.

Mindezek miatt a működést egyszerűsítő, gyorsító lehetőségeket továbbra is folyamatosan keresem, alkalmazom.

A kollégiumra szükségszerűen hárulnak bizonyos igazgatási feladatok a Bszi.155.§ folytán, ám elsődlegesen a szakmai teendők, ezért fenntartandónak és a lehetőségekhez mérten bővítendőnek tartom azt a gyakorlatot, hogy a kollégiumi ülések alkalmat teremtsenek egyrészt a központi/regionális képzéseken elhangzottak megosztására, másrészt nem kollégiumi tagoknak is előterjesztések készítésére, harmadrészt pedig más törvényszékekről, ítélőtábláról vagy esetleg bírósági szervezeten kívüli előadók (pl. az idei évben a civil szervezeteket érintően a Zala Vármegyei Főügyészség főügyészhelyettese) számára.

A törvényszék belső honlapján mind a büntető, mint a civilisztikai kollégiumnak külön oldal áll a rendelkezésére a működéssel kapcsolatos legfontosabb dokumentumok (pl. kollégiumi névsor, kollégiumi ülések jegyzőkönyvei), valamint a különféle szakmai anyagok, segédletek elhelyezésére (pl. pertaktikai útmutató, a devizaügyekben született összes EUB döntés listája, vagyonmérleg sablon stb.). Ezek rendszerezése megtörtént, folyamatos kezelését, frissítését – ahogy eddig is – továbbra is fontosnak tartom, mert a bírók és igazságügyi alkalmazottak számára segítséget jelenthet a mindennapi munkában.

9. Képzés

A tudásalapú bíróság megteremtésének alapvető eszköze a képzés, annak különféle eszközeivel, beleértve az önképzést is, amelyhez a technika ma már változatos és a gyakorlatban elterjedt számos lehetőséget biztosít (online képzések, webináriumok), ezek kiterjesztését a korábbi pályázatomban is szorgalmaztam, mára lényegében kiforrott. A központi képzés rendszerébe épített helyi és regionális képzések 2015. évi bevezetése során kialakított oktatásfelelősi hálózat jól szervezetten működik a törvényszékeken is. Az igazságügyi alkalmazottak képzéséről a 60/2020.(XII.15.) törvényszéki elnöki szabályzat tartalmazza a bíróságok vezetőire, a bíróságokon dolgozó igazságügyi alkalmazottakra, valamint az igazságügyi alkalmazottak képzésében, munkatevékenységük irányításában közreműködő bírókra vonatkozó szabályokat.

Az eddigiekhez hasonlóan továbbra is fontos szakmai feladat a különféle képzések tárgyköreire, tematikájára, résztvevőire, oktatók kiválasztására vonatkozó javaslatok megtétele, valamint az adott képzés témájához kapcsolódó kérdések összegyűjtése.

A bírósági munkában a képzés akkor igazán hatékony, ha valós gyakorlati megoldásokat kínál a képzés résztvevőinek az adott területeken. Ezért az ítélkezés szempontjából mindenképp a gyakorlatközpontú képzések preferálandóak. (Megjegyezve, hogy idevágó tanulmányok szerint a nem konzultációs célzatú, kis létszámú képzéseknél az ún. teaching quiz módszer eredményez igazán hatékony és maradandó tudást.)

A jogalkalmazás szempontjából hasznos másodfokú határozatok tárgyában helyi képzések is zajlanak, mert tanulságul szolgálhatnak a helytelen gyakorlat kivédésére. Némi kiterjesztéssel ezt a jövőben is hasznosnak ítélem.

A képzési témák tekintetében mindig fontosnak tekintettem az ügyviteli tárgyú, gyakorlati szempontú képzéseket, konzultációkat is, amelyek már szervesen illeszkednek a törvényszék képzési rendszerébe is (pl. a Büsz. vizsgára készülők felkészítése, amelyet a Zalaegerszegi Járásbíróság büntető csoportvezetőjével évek óta rendszeresen együtt végzek; ügyfélszolgálatok képzése és a már említett Iratkezelési Koordinációs Testület működése).

A korábbi kollégiumvezetői pályázatomban is kiemelttem a bírók, bírósági titkárok, igazságügyi alkalmazottak informatikai továbbképzésének jelentőségét, e kezdeményezésemet a törvényszék vezetése is akceptálta, a helyi képzés már erre a területre is kiterjed. A technikai változások, az újdonságok megjelenése oly rohamos léptékű, amelyhez az önképzés mellett mindenképpen elengedhetetlen a munka hatékonyságát segítő új módszerek és lehetőségek elsajátítása (e képzéseken elhangzottakból én is több mindent tudok hasznosítani a munkámban), ellenkező esetben óhatatlanul is a lemaradás veszélye fenyeget.

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 2021. évi C. törvény (új Inyvtv.) hatályba lépését a jogalkotó többször halasztotta, mindazonáltal hamarosan számolni kell annak alkalmazásával. Az elméleti alapokat érintően már zajlottak központi képzések, de az első gyakorlati tapasztalatok alapján nem kizárható további oktatás szükségessége sem e tárgyban.

A joggyakorlat egységesítése és egyáltalán az ítélkezési munka könnyítése céljából hasznosak lennének az ügyvédek részére tartandó további helyi képzések, konzultációk. Az új Ptk., új Pp., a cégügyek kapcsán, valamint a fogalmazók és ügyvédjelöltek tanulókori képzése keretében ez részben megvalósult/megvalósul a törvényszéken, de ezen túlmutató helyi tematikus oktatás hozzájárulhatna ahhoz, hogy az egyes perekben a keresetlevelek/perfelvételi iratok kevésbé szoruljanak hiánypótlásra vagy anyagi pervezetésre. Példaként említhető, hogy a házassági/élettársi vagyoni jogi perekben még az alkalmazandó jog (régiből vagy új Ptk.) kérdése is sokszor problémát okoz a gyakorlatban a keresetlevelekben, a vagyonmérlegen túl. Arról nem is szólva, hogy az élettársak vagyoni viszonyait az új Ptk. teljesen más alapokra helyezte, amelynek gyakorlata meglehetősen csekély és nem kikristályosodott, különösen nem a jogi képviselők esetében. Ez pedig jelentősen nehézkessé teszi az ilyen ügyekben a pervezetést, amely megfelelően célzott konzultációkkal kivédhető lenne más típusú ügyekben is. Hasonló mondható el az adatvédelemmel kapcsolatos gyakorlatra is, amely a bíróságok számára is okozott/okoz nehézséget, a jogi képviselők pedig sok esetben tapasztalhatóan nincsenek tisztában a követelményekkel.

10. Igazgatás

A kollégiumvezetői munkában a szakmai rész jelenti a primátust, ám a Bszi. és az Igazgatási Szabályzat folytán óhatatlanul is társulnak hozzá igazgatási feladatok is, amelyeket némiképp érintettem az előző pontokban is. Amint a bírói munka hatékonyságát az innovatív technikák (pl. az MI) elősegíthetik, ez ugyanúgy érvényes az igazgatás különféle területeire is (a Microsoft rendszerekben működő Copilot pl. táblázatok és prezentációk készítéséhez is hathatós segítséget nyújt). A Zalaegerszegi Törvényszéken az előző pontban említett helyi informatikai képzés már kiterjed a vezetők számára a munkát elősegítő módszerekre is.

A bírók rendszeres értékelése kapcsán a törvényszék elnökének javasoltam olyan protokoll felállítását, amelynek eredményeként a vizsgálók a vizsgálat kezdetén automatikusan kézhez kapnak minden szükséges dokumentumot (pl. statisztikai adatok, összefoglaló tanácselnöki vélemény stb.) és nem kell időt, energiát áldozni ezek külön beszerzésére (a protokoll beépült a bírák és az igazságügyi alkalmazottak munkájának értékelését megelőző vizsgálati eljárásról és az értékelésről szóló 14/2022.(V.20.) számú törvényszéki elnöki szabályzatba).

Az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (Iasz.) 54.§ (1) bekezdés b) pont alapján bírósági titkárnál az 53. § szerinti írásbeli értékelést a bírói tisztségre történő pályázat benyújtásakor el kell végezni, tekintve, hogy az értékeléshez a bírói állaspályázatok elbírálásának részletes szabályairól és a pályázati rangsor kialakítása során adható pontszámokról szóló 7/2011.(III.4.) KIM rendelet szerinti pályázati pontok kapcsolódnak. Az értékelés eredménye ezért különös jelentőséggel bír. Az Iasz. 53.§ (4) bekezdés írja elő a bírósági titkár értékelési szempontjait, azonban nem határozza meg annak pontos eljárási rendjét, nevezetesen, hogy az értékelés hány akta vizsgálatával történjen, ki folytassa le a vizsgálatot (különösen, hogy a titkárok a legtöbbször több ügyszakban is eljárnak). Ennek következményeként az értékelések gyakorlata országosan eltérő: van, ahol a bírói értékeléshez hasonló mélységű vizsgálat történik (meghatározott számú akta vizsgálatával, másodfokú tanácselnöki véleményekkel stb.), de előfordul a pályázat elnyerését segítő „egyszerűsített” értékelés is. Miután egy-egy bírói álláshelyre az országban több helyre is pályázhatnak titkárok, ezért az értékelés jelentősége, valamint az egységes feltételek megteremtése érdekében indokolt lenne a titkári értékelések egységes eljárási rendjének jogszabályi rendezése. Ennek indoka nem csupán a fent kifejtettek, hanem az is, hogy a bírósági titkárok tevékenysége speciális az igazsági alkalmazottak körén belül, mert számos eljárásban – a bírókhoz hasonló – önálló jogkörrel járnak el. Ezért is határoz meg rájuk az Iasz. 53.§ (4) bekezdés külön szempontokat. Az ezzel összefüggő jogszabály-módosítási javaslatomat az OBH Jogi Főosztálya felé elküldtem, módosítási javaslatot a törvényszék elnöke is előterjesztett.

A törvényszéki statisztikákat érintő probléma, hogy a BIIR-ben másodfokon hosszú évek óta gyakorlatilag nem működik a másodfokú tanácselnökök és bírók egyéni statisztikája, miáltal – egyenként átnézve az adott hónapban befejezett másodfokú ügyeket – manuálisan kell az adatokat összesíteni és személyekre lebontani. A törvényszéki elsőfokú ügyekben pedig a bírók egyéni statisztikájának 5.;6.;7. és 13. pontjára vonatkozó adatokat a tárgyalási naplókából szintén manuálisan kell kigyűjteni, mert az új Pp. hatálya alá tartozó ügyeket a rendszer nem tudja értelmezni, ezáltal figyelmen kívül hagyja. A jövőbeli fejlesztések esetén ennek javítását mindenképp szorgalmazni óhajtom.

IV.

A kollégium működésével kapcsolatos tervek megvalósításának ütemezése

Rövidtávú tervek (1-3 év)	Hosszútávú tervek (3-6 év)
A törvényszékről nyugdíjba vonuló bíró kollégák távozásával kapcsolatos feladatok elvégzése.	A szakmai fórumokon anyagi jogi kérdések fókuszba helyezése.
Új kollégiumi tagok választása.	Tapasztalatszerzés végett a másodfokú kirendelés lehetőségének megteremtése.
Az új Inytv.-vel és az E-ingatlan-nyilvántartással kapcsolatos kihívások megoldása.	Az igazságügyi alkalmazottak esetleges elvándorlásával kapcsolatos teendők kezelése.
A Dáp.tv.-nyel összefüggésben felmerült teendők megoldása.	A civil szervezeteket és a cégeljárásokat esetlegesen érintő változásokra való felkészülés.
Célvizsgálat a halasztás és a bizonyítás gyakorlata tárgyában.	A BIIR és az ÍTR megújításával összefüggő feladatok.
Folyamatos tervek	
Rendszeres célvizsgálat a hatályon kívül helyezések és a bírók által bejelentett kizárások tárgyában.	
Célvizsgálatok aktuális témákban.	
A belső honlapon a kollégiumi mappa anyagainak frissítése, felülvizsgálata.	
Arányos munkateher.	
Központi/regionális képzéseken, egyéb szakmai fórumokon elhangzottak megosztása.	
Szakmai megbeszélések a járásbíróságokon.	
Jogszabályváltozásokra, fontosabb eseti döntésekre és alkotmánybírószági határozatokra felhívás az érintettek felé.	
Innovatív technikák alkalmazása (az MI kihívásai).	
A Pevtv. alapján indult nemperes eljárások konzekvenciáinak gyakorlati levonása.	
Az elhúzódo ügyek kezelése (prevenció).	
Tematikus képzés/konzultáció jogi képviselőknek.	

V.

Zárszó

Kiegyensúlyozottam működő civilisztikai kollégiumot vettem át kollégiumvezetőként. Ennek megtartására törekedve és a kollégák együttműködésével, a bírói munka által megkövetelt objektív mérce mentén, a hatékony, időszerű ítélkezési tevékenység támogatásának szakmai és igazgatási elősegítését tekintem princípiumnak. Tekintetbe véve az emberi szempontokat és azt is, hogy a bírósági szervezetben minden dolgozó megtalálja a maga területén a szakmai kiteljesedés lehetőségét is.

Az elmúlt években ehhez nyújtott valamennyi segítséget köszönöm!



Zalaegerszeg, 2024. augusztus 5.



Dr. Herwerth Szonja
törvényszéki bíró

¹ A képek forrásai: <https://images.app.goo.gl/qYFEKBCx9r7hz3MQ6>

<https://images.app.goo.gl/mvk7pAHWgF226NuV7>